

T.B.M.M.
İYİ PARTİ
GRUP BAŞKANLIĞI
Tarih : 9.12.2025
Sayı : 5509

37549

Erhan USTA
İYİ Parti Samsun Milletvekili
Ekonomi ve Kalkınma Politikaları Başkanı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı maddeleri gereğince **Tarım ve Orman Bakanı İbrahim YUMAKLI** tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Dr. Erhan USTA
Samsun Milletvekili
Plan ve Bütçe Komisyonu Üyesi
İYİ Parti Ekonomi ve Kalkınma Politikaları Başkanı

Son yıllarda ülkemizin çeşitli bölgelerinde büyükbaş ve küçükbaş hayvanlarda Şap hastalığı vakalarında artış yaşandığı görülmektedir. Bu durum, hayvancılıkla geçimini sağlayan üreticileri ekonomik olarak zor durumda bırakmakta, et ve süt üretiminde kayıplara ve gıda arz güvenliğinde risklere yol açmaktadır.

Sahadan gelen bilgiler, aşılama çalışmalarında düzensizlikler, aşı sonrası bağışıklık kontrolü yapılmaması, laboratuvar teşhislerinde gecikmeler, karantina ve tazminat uygulamalarında yetersizlikler olduğunu göstermektedir.

Ayrıca, Et ve Süt Kurumu (ESK) ve özel sektör tarafından ithal edilen hayvanların ülkeye giriş süreçlerinde Şap hastalığı yönünden yeterli denetim ve tarama yapıp yapılmadığı konusunda da kamuoyunda ciddi soru işaretleri bulunmaktadır.

Şap hastalığı tespit edilen işletmelerde acil kesim kararı alınan hayvanların etlerinin hangi şartlarda işlendiği, piyasaya hangi standartlarla ve hangi fiyatlama politikasıyla sunulduğu konusunda da kamuoyuna açıklama yapılmamıştır. Bu durum, hem tüketici sağlığı hem de etik ticaret koşulları açısından ciddi kayıplara yol açmaktadır.

Ayrıca hastalığı atlatan ancak damızlık ve süt verimi niteliklerini yitiren sağlamal hayvanların gelecekteki üretim kayıplarına etkisi konusunda da herhangi bir kamusal planlama veya destek politikası açıklanmamıştır.

Türkiye, Dünya Hayvan Sağlığı Örgütü (WOAH) standartlarına göre Şap hastalığından arındırılmış bölge statüsünü halen elde edememiştir. Bu durum, et ve canlı hayvan ihracatını sınırlandırmakta ve ülkemizin hayvancılık rekabet gücünü azaltmaktadır.

Bu çerçevede, Tarım ve Orman Bakanlığı'nın yürüttüğü politikaların ve uygulamaların TBMM denetimi altında değerlendirilmesi zorunluluk haline gelmiştir.

SORULAR

1. 2023–2025 yılları arasında Türkiye genelinde tespit edilen Şap hastalığı vaka sayısı ve illere göre dağılımı nedir?
2. Son iki yılda yapılan aşılama kampanyalarında aşılanan hayvan sayısı, hedef nüfusa oranla yüzde kaçtır?
3. Aşılama yapılan sürülerde bağışıklık düzeyi kontrolü (seromonitoring) yapılmakta mıdır? Yoksa “aşı yapıldı” denilerek sürüler kendi kaderine mi bırakılmaktadır?
4. Hangi Şap virüsü tipleri (A, O, Asia-1 vb.) Türkiye’de halen dolaşımdadır ve bu tiplere karşı hangi aşılar kullanılmaktadır?
5. Hastalık tespit edilen işletmelere ödenen tazminat miktarı ne kadardır ve bu ödemeler hangi sürede yapılmaktadır?
6. Hayvan hareketlerinin kontrolü, sınır geçişleri ve kaçak hayvan ticaretiyle mücadelede hangi önlemler alınmaktadır?
7. Şap Enstitüsü’nün yerli aşı üretim kapasitesi ne düzeydedir? Yıllık üretim miktarı ülke ihtiyacını karşılamakta mıdır?
8. Türkiye’nin Şap hastalığından arındırılmış bölge hedefi hangi tarihe kadar planlanmaktadır ve bu hedef için hangi somut adımlar atılmıştır?
9. Et ve Süt Kurumu tarafından ithal edilen kasaplık ve besilik hayvanların sevk edildiği bölge ve işletmeler şaptan ari midir? Bu işletmelerde karantina, test ve gözetim süreçleri nasıl yürütülmektedir?
10. Özel sektör tarafından ithal edilen damızlık hayvanların giriş işlemleri, işletmelerde karantina alanındaki kontroller nasıl yapılmaktadır? Bu hayvanların ülkeye girişinde Şap hastalığı açısından hangi laboratuvar testleri ve kontrol prosedürleri uygulanmaktadır?
11. Dünyadan gerek devlet kurumları (örneğin Et ve Süt Kurumu) gerekse özel sektör aracılığıyla ithal edilen hayvanların geldiği ülkeler (özellikle Uruguay, Brezilya, Avustralya vb.) Şap hastalığı yönünden hangi statüde kabul edilmektedir? Bu ülkelerdeki durum hakkında Bakanlığın resmî bir taraması, değerlendirmesi veya kısıtlayıcı bir tasarrufu var mıdır?
12. Şap hastalığı bakımından ithalat öncesi ve sonrası risk analizi, serolojik test ve karantina uygulamaları hangi kriterlere göre yapılmaktadır?
13. Şap hastalığı tespit edilerek acil kesime sevk edilen binlerce hayvanın etleri, hangi veteriner hijyen standartlarına göre işlenmiştir? Bu etler hangi fiyat politikasıyla piyasaya arz edilmiştir? Bu etlerin tedarik zinciri ve son tüketiciye ulaşma süreci kamuoyuna neden açıklanmamaktadır?

14. Şap hastalığı nedeniyle ölmemesine rağmen damızlık vasfını yitiren sağmal sürüler açısından, Bakanlığın 2026 yılı için olası süt ve damızlık hayvan kayıplarına ilişkin öngörüsü nedir? Bu kayıpların telafisi için üreticiye yönelik hangi destek veya planlamalar yapılmaktadır?